

PAPER DETAILS

TITLE: Suriyeli Ortaokul Öğrencilerinin Yazma Becerilerinin Değerlendirilmesi

AUTHORS: Kübra SENGÜL, Bayram YILMAZ

PAGES: 69-83

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2633301>

Suriyeli Ortaokul Öğrencilerinin Yazma Becerilerinin Değerlendirilmesi

Kübra Şengül ^{1*}, Bayram Yılmaz ²

¹ Eğitim Fakültesi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Nevşehir, Türkiye, ORCID: 0000-0002-0307-9805

² Türkiye, ORCID: 0000-0001-7364-2045

Özet

Türkiye’de yaşayan Suriyelilerin Türkçeyi öğrenmeleri ve bu dilin kurallarını günlük konuşmalarına yansıtmaları ne kadar önemliyse yazılı iletişim becerilerini geliştirmeleri de bir o kadar önemlidir. Sözlü iletişim, bireyin günlük yaşantısıyla geliştirilebilirken yazılı iletişimde yol katetmek için muhakkak formel eğitime ihtiyaç duyulmaktadır. Ortaokul seviyesindeki Suriyeli öğrencilerin söz varlığı ve dil bilgisi yeterliklerinin iyi düzeyde olması, duygu ve düşüncelerini belli bir düzen ve bütünlük içinde yazılı olarak sunmaları beklenmektedir. Bu beklentinin gerçekleşme durumunu ortaya koymak ise durum çalışmaları ile sağlanmaktadır. Bu çalışmada da Türkiye’de ortaokul seviyesinde eğitim ve öğretim gören Suriyeli öğrencilerin yazma becerilerinin incelenerek değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Nitel araştırma yaklaşımlarından doküman inceleme yöntemi kullanılarak hazırlanan çalışma, 2021-2022 eğitim öğretim döneminde Kayseri ili Melikgazi ilçesinde sürdürülmüştür. 140 Suriyeli ortaokul öğrencisinden elde edilen kompozisyonlar, Büyükkiz (2011) tarafından oluşturulan yazılı anlatım dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgulara göre Suriyeli ortaokul öğrencilerinin yazma becerisi alanında en çok hata yaptıkları ve başarısız oldukları bölümün plan ve işleyiş olduğu sonucuna varılmıştır. Suriyeli ortaokul öğrencilerinin yazım kuralları ve noktalama bölümünde de çok hata yaptıkları görülmektedir. Yazma becerisi alanında en az hata yaptıkları bölümün ise yazı okunaklığı olduğu sonucuna varılmıştır. Elde edilen bu sonuçlar, Suriyeli ortaokul öğrencilerinin yazılı anlatımda plan ve kurgu, yazım ve noktalama konularında eğitimlerini derinleştirmeleri gerektiğini göstermektedir.

Makale

Geçmiş:

Alındı:
05/09/2022

Revize Edildi:
18/11/2022

Kabul Edildi:
30/11/2022

Anahtar

Kelimeler:

İkinci Dil Olarak
Türkçe Öğretimi;
Yazma Becerisi;
Suriyeli Ortaokul
Öğrencileri

Atıf için:

Şengül, K. ve Yılmaz, B. (2022). Suriyeli ortaokul öğrencilerinin yazma becerilerinin değerlendirilmesi. Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 11(2), 71-83. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/amauefd/1>

*Sorumlu Yazar Kübra Şengül ✉ kubratursengul@gmail.com

ISSN: 2146-7811, ©2022 Amasya Üniversitesi

Evaluation of Writing Skills of Syrian Secondary School Students

Kübra Şengül ^{1*}, Bayram Yılmaz ²

¹ Faculty of Education, Nevşehir Hacı Bektaş Veli University, Nevşehir, Turkey, ORCID: 0000-0002-0307-9805

² Turkey, ORCID: 0000-0001-7364-2045

Abstract

As important as it is for Syrians living in Turkey to learn Turkish and reflect the rules of this language in their daily conversations, it is equally important for them to develop their written communication skills. While verbal communication can be developed with the daily life of the individual, formal education is definitely needed to advance in written communication. Syrian students at secondary school level are expected to have good vocabulary and grammar proficiency, and to present their feelings and thoughts in written form in a certain order and integrity. Case studies are used to fulfill this expectation. In this study, it is aimed to examine and evaluate the writing skills of Syrian students studying at secondary school level in Turkey. The study, which was prepared using the document review model, one of the qualitative research approaches, was realized at Melikgazi district of Kayseri province, in the 2021-2022 academic year. The compositions obtained from 140 Syrian secondary school students were evaluated with the written expression rubric created by Büyükkız (2011). According to the findings, it was concluded that the part where Syrian secondary school students made the most mistakes and failed in the field of writing skills was planning and functioning. It is seen that Syrian secondary school students make a lot of mistakes in writing rules and punctuation. It was concluded that the part where they made the least mistakes in the field of writing skill was legibility. These results show that Syrian secondary school students should deepen their education in planning and editing, spelling and punctuation in written expression.

Article History:

Received:
05/09/2022

Revised:
18/11/2022

Accepted:
30/11/2022

Keywords:

Teaching
Turkish as a
Second
Language;
Writing Skill;
Syrian
Secondary
School Students

To cite this article:

Şengül, K. & Yılmaz, B. (2022). Evaluation of writing skills of Syrian secondary school students. *Amasya Education Journal*, 11(2), 71-83. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/amauefd/1>

*Corresponding Author Kübra Şengül ✉ kubratursengul@gmail.com

ISSN: 2146-7811, ©2022 Amasya University

Giriş

İster ana dili eğitiminde olsun ister yabancı dil eğitiminde olsun bireysel ve toplumsal iletişimin en güçlü aracı olarak karşımıza yazma becerisi çıkmaktadır. Yazma becerisi, bireyin kendisini ifade etmede kullandığı en medeni iletişim kanalıdır. Bu yol ile ancak bireyler ve toplumlar düşünsel, sanatsal veya bilimsel ürünlerini kalıcı hâle getirebilmektedir. Kültür formlarının ve medeniyetin temel unsurlarının kalıcı etkiler meydana getirmesi de yazma beceri ve alışkanlıklarının gelişmişliği ile yakından ilişkilidir. Bu sebeple çivi yazısı ile serüvenine başlayan yazılı anlatım, binlerce yıldır devam ettirdiği gelişimini formel eğitim ortamları ile geliştirmeye devam ettirmektedir. Bu süreç de belli bir yazma becerisi eğitiminin gerekliliğini ortaya çıkarmaktadır.

Yazma, kişinin duygularını, düşüncelerini, hayallerini, tasarılarını, yaşadıklarını kaleme alması, kâğıda aktarmasıdır (Göçer, 2016). Yazma, insanın düşünsel davranışlarının kendini dışa vurumudur. Duygu, düşünce görüş ve hayallerin sözle ifade edilmesinin yeterli olmadığı yerde dil gelişiminde yazı, büyük önem arz etmektedir. Yazma, insanın günlük çalışmalarında olduğu kadar, mesleki bilgilerini aktarmak açısından da büyük bir gereksinim olarak görülmektedir (Özbay, 2009). Bu çeşitli ihtiyaçları karşılamak için ortaya çıkan yazılı anlatım, günümüzde insanın en etkili şekilde ortaya koyması beklenen önemli bir dil becerisidir (Alyılmaz ve Şengül, 2017).

Yazma; konu seçimi, seçilen konuyu sınırlandırma, konu ile ilgili bilgi toplama ve toplanan bilgileri konunun bütünlüğü içinde planlama ve seçilen konuyla ilgili uygun kelimeleri cümlelere dönüştürme, bu cümlelerle paragraf oluşturma, bütün bunları yaparken yazım kurallarını yerinde ve doğru bir biçimde kullanma ve ortaya çıkan yazıyı düzeltip değerlendirme süreçlerini içeren bir beceridir (Büyükkız, 2016). Yazılı anlatımda bilgi, düşünce ve duygularını aktarma işlemi; hazırlık, planlama, sıralama, sınırlama, ilişki kurma, düzeltme ve sunma süreçlerini içermektedir. Bu süreçler, aynı zamanda yazılı veya sözlü anlam bütünlüğü olan tutarlı metin oluşturma evreleridir. Yazılı anlatımda karmaşık gibi görünen bu süreçle ilgili öğrenenin bilişsel kapasitesini zorlaması gerekmektedir (Karatay, 2011). Bilişsel çabanın yanı sıra yazma, algısal ve motor becerileri gerektiren psikomotor bir alandır (Göçer, 2016). Dolayısıyla bu becerinin gerektirdiği tüm işlemler bilişsel, duygusal ve psikomotor becerilerle harmanlanan karmaşık bir süreci beraberinde getirmektedir.

Yabancılar Türkçe öğretiminde yazma becerisi ana dili eğitiminde de olduğu gibi en son kazanılan bir dil becerisi olarak göze çarpmaktadır. Yabancı bir dilin öğretilmesinde de öncelik alfabe öğretimidir. Alfabe konusu, bir dili öğrenmede aşılması gereken en önemli sorunlardan biridir. Yabancı bir dilin öğrenilmesinde ya da öğretilmesinde alfabe öğretimi ile seslerin sesletimini kavrayan birey, hedef dil becerilerini kazanmada daha aktif rol alacaktır. Özellikle harfleri tanıma ve seslendirme, alfabe öğretiminde ilk adımdır. Aynı ya da benzer sisteme sahip dillerin öğretilmesi, alfabe öğrenimi açısından çok fazla sorun oluşturmaz iken farklı alfabe sistemini kullananlar için durum farklılaşabilmektedir (Akkaya ve Polat, 2018). Türkçeyi ikinci/yabancı dil olarak öğrenen grupların alfabe öğrenimini eksiksiz bir şekilde tamamlamanın önemi de burada anlaşılmaktadır. Örneğin Şengül (2014) ana dili Arapça olan ve Arap alfabesini kullanan yabancıların, yazdıkları metinde çoğu kez ünlü harfleri yazmadıklarını tespit etmiştir. Bununla birlikte Aktürk (2016), Türkçe öğrenen Arapların çoğunlukla yazma becerilerinde sorun yaşadığını, bunun da ana dilleri ile Türkçe arasındaki farklılıklardan kaynaklandığını belirtmiştir. Alan (2021), ilgili çalışmalardan hareketle Suriyelilere Türkçe öğretiminde karşılaşılan sorunları değerlendirdiği çalışmasında, alan yazında en çok telaffuz sorunları ile yazma becerisinde zorlanma durumları ile karşılaşıldığını vurgulamıştır. Dolayısıyla alfabe farklılığı göç yoluyla ülkemize gelen Arapların yazma becerisinde zorluk yaşamalarına neden olmaktadır.

Yazma becerilerindeki başarının tek ölçütü alfabe öğretimi olmadığı gibi tek başına ne bireysel çabaların ne de eğitim faaliyetlerinin etkisi tam olarak gözlemlenebilir. Bunun için Suriye asıllı ortaokul öğrencilerinin Türkçe öğrenme motivasyonları ile bireysel çabalarının okuldaki öğretim faaliyetleri ile pekişmesi, büyük önem taşımaktadır. Günümüzde Suriye'den göç edenlerin çocukları ikinci nesil göçmen konumundadır. Bu durum da onların Türkiye'de doğup büyüdüklerini ve Türkiye'de eğitim öğretim gördüklerini göstermektedir. Okulöncesi yaşa kadar aile içinde Arapça konuşan bu çocukların okul öncesi eğitimle birlikte ikinci dil olarak Türkçe öğrenimleri başlamaktadır. Formel eğitimin sunduğu olanaklarla okuma, yazma, konuşma ve dinleme becerilerini geliştirme imkânı bulan Suriye asıllı ikinci nesil çocukların eğitiminde birtakım zorlukların yaşanması da muhtemeldir. Alan yazınında Suriyeli öğrencilerin yazma becerilerinde yaşanan sorunların ele alındığı bazı çalışmalar mevcuttur. (Aktürk, 2016; Beyhan ve Epçaçan, 2018; Bölükbaş, 2011; Şengül, 2014).

Örneğin Kan ve Utlu (2017), Suriyeli öğrencilerin yazılı ürünlerinde yaptıkları durum ekleri yanlışlarını incelemiş ve A1 grubundaki öğrencilerin en fazla tamlayan, A2 grubundaki öğrencilerin ise en fazla

bulunma eklerinin kullanımında yanlış yaptıklarını tespit etmişlerdir. Ancak toplama bakıldığında A2 grubunda bulunan öğrencilerin A1 grubu öğrencilerine göre daha fazla hata yaptıklarını bunun da daha uzun metinler yazmalarına bağlı olarak açıklanabileceğini belirtmişlerdir.

Benzer bir şekilde Demirci ve Ekmekçi (2021) bir özgeçmiş sormacası ve yazılı bir çeviri testi kullanarak öğrencilerden verilen cümleleri ismin ayrılma halini dikkate alarak İngilizce, Fransızca veya Almanca olmak üzere üç dilden iyi oldukları herhangi birine çevirmelerini istemişler ve öğrencilerin cümleleri, Türkçeden seçtikleri dile çevirirken ismin ayrılma halinin daha az kullanılan işlevlerini anlamada önemli sorunlar yaşadıklarını ortaya koymuşlardır. Dolunay ve ark. (2020), ise Türkçe öğrenen Arap öğrencilerin yazılı ürünlerindeki biçimbilgisel istem yanlışlarının fiillere göre sıklığını araştırdıkları çalışmada, 750 öğrencinin 358 farklı eyleme bağlı olarak toplam 2408 biçimbilgisel istem yanlışını yaptığını; Arap öğrencilerin Türkçe fiillerin biçimbilgisel istemlerini yazılı ürünlerinde doğru ve etkili kullanamadıklarını ve temel söz varlığına ait fiillerde bile çeşitli yanlışlar yaptıklarını tespit etmişlerdir. Alan yazınında belirtilen bu eksikliklerin nedenlerini de araştırmanın önemi ortaya çıkmaktadır. Nitekim Göçer ve Kılıç (2022) Türkçeyi ikinci/yabancı dil olarak öğrenen B1 kuru öğrencilerini altı hafta boyunca gözlemlemiş; dokümanları ve öğretici görüşlerini inceleyerek temel dil becerilerinin etkili ve verimli kullanılma durumlarının nasıl olduğunu ortaya koymuşlardır. Çalışmada, öğrencilerin, konuşma ve yazma becerileri olmak üzere dil becerilerini dengeli ve verimli kullanamadıklarını, bu durumun öğrenciden, öğreticiden ve ders materyallerinden kaynaklandığını tespit etmişlerdir. Bunun yanı sıra Uzdu-Yıldız ve Çetin (2020), 2010-2019 yılları arasında yayınlanan ve yabancı dil olarak Türkçe öğrenen yetişkin öğrencilerin yazma becerilerini konu edinen makaleleri incelemiş ve öğrencilerin yazmada en sık yaptıkları hataların yazım ve noktalama (%40) ile ilgili olduğunu, ardından dilbilgisi hatalarının (%34) geldiğini; hataların %14'ünü sözcük hataları oluştururken, sözdizimsel hataların da yapıldığını (%12) tespit etmişlerdir.

Ancak Türkiye'de doğan ve öğrenimini Türkiye'de sürdüren Suriyeli ortaokul öğrencilerinin yazma becerilerini değerlendiren çalışmaların az sayıda yapıldığı (Çetin ve Gülmez, 2020) görülmektedir. Çetin ve Gülmez (2020), Suriyeli ortaokul öğrencilerinin yazılı anlatımlarında kelime hazinelerini etkileyen değişkenleri araştırdıkları çalışmalarında, Türkiye'de yaşama sürelerinin kelime hazineleri ile ilişkili olduğunu tespit etmişlerdir.

Alan yazınında elde edilen sonuçların benzerlik taşımasının yanında çalışmaların çoğunlukla yetişkin gruplar üzerinde yapıldığı ve yazma becerilerinde yetişkin grupların her dil düzeyinde sorunlar yaşadığı görülmektedir. Bununla birlikte ilköğretim çağında bulunan Suriyeli öğrencilerin de yazma becerilerini incelemenin alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Türkiye'de ilköğretim çağında bulunan Suriyeli çocukların nüfusu ve bunların gelecek kuşakların önemli bir bölümünü oluşturduğu dikkate alınmalıdır. Bu nedenle Suriyeli ortaokul öğrencilerinin Türkçe yazılı iletişimde oluşturdukları yazılı ürünlerde yetkinlik kazanması gerektiğinin ve varsa sorunların tespit edilmesinin önemi ortaya çıkmaktadır. Bu düşünceden hareketle araştırmada, Suriyeli ortaokul öğrencilerinin yazma becerilerini değerlendirmek amaçlanmıştır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada, Suriyeli ortaokul öğrencilerinin yazma becerilerini değerlendirmek amaçlanmıştır. Bu gaye doğrultusunda araştırmada, aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

- 1- Sayfa düzeni bakımından Suriyeli ortaokul öğrencilerinin yazılı anlatım performansı nedir?
- 2- Başlık yazma bakımından Suriyeli ortaokul öğrencilerinin yazılı anlatım performansı nedir?
- 3- Plan ve işleyiş bakımından Suriyeli ortaokul öğrencilerinin yazılı anlatım performansı nedir?
- 4- Kelime, dil ve anlatım bakımından Suriyeli ortaokul öğrencilerinin yazılı anlatım performansı nedir?
- 5- Yazım ve noktalama bakımından Suriyeli ortaokul öğrencilerinin yazılı anlatım performansı nedir?

Yöntem

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Doküman analizi, araştırma verilerinin birincil kaynağı olarak çeşitli dokümanların toplanması, gözden geçirilmesi, sorgulanması ve analizi olarak tanımlanabilen bilimsel bir araştırma yöntemidir. Bu yöntem, alan yazınında çoğunlukla diğer araştırma yöntemlerinin tamamlayıcısı olarak hizmet ederken, tek başına bir yöntem olarak da kullanılmaktadır (Sak, Şahin Sak, Öneren Şendil ve Nas, 2021). Doküman incelemede, yazılı dokümanlar katılımcıların anlık tepkilerinin olumsuz yönlerine mahal vermeden

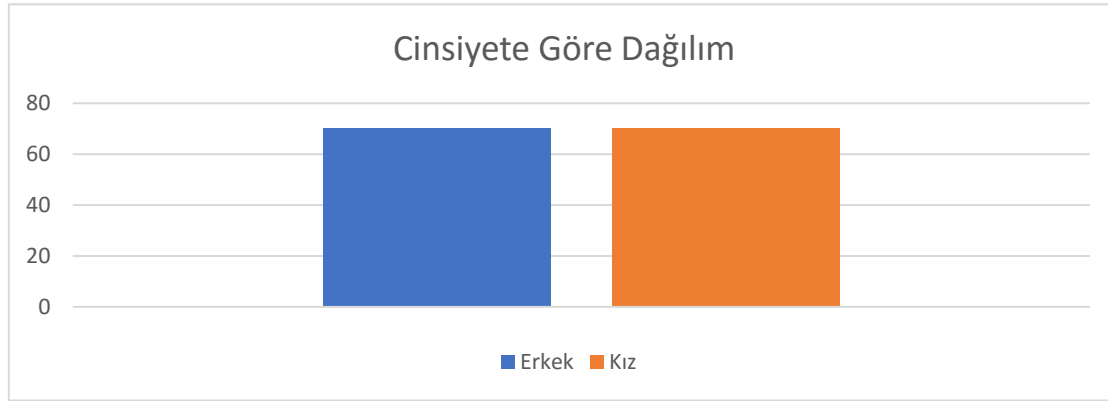
doküman üzerinde uzun süreli inceleme yapmayı hedeflemektedir. Doküman incelemenin olumlu özelliklerinin içerisinde katılımcıların ürünlerinin üzerinde objektiflik, güvenirlik ve konuya uygunluk araştırmacının belirlediği ölçeklerce ortaya konulmaktadır (Çepni, 2007).

Suriyeli ortaokul öğrencilerinin yazma becerilerini değerlendirmek amacıyla öğrencilere yazdırılan kompozisyonlar Büyükkiz'in (2011) geliştirdiği "Yazılı Anlatım Dereceli Puanlama Anahtarı" ile incelenerek değerlendirilmiştir. Yazılı metnin objektif incelenmesi ve değerlendirme ölçeğinin bu objektiflikten uzaklaşmaması ve etik değerlere yakınlık açısından örnekleme yer alan katılımcıların isim bilgilerine yer verilmemiştir. Bu çalışmada ortaokul seviyesinde eğitim gören Suriyeli öğrencilerin verilen konuda yazdıkları kompozisyon örnekleri üzerinden Türkçe yazma becerileri, yazılı anlatım dereceli puanlama ölçeği yardımı ile incelenmiş ve ulaşılan sonuçlar tablolaştırılarak analiz edilmiştir.

Çalışma Grubu

Araştırmanın evrenini Türkiye'de ortaokul seviyesinde eğitim gören Suriyeli ortaokul öğrencileri oluşturmaktadır. Tüm evrene ulaşmanın imkânsızlığından ötürü örneklem 140 öğrenci ile sınırlı tutulmuş olup bu öğrencilerden elde edilen ürünler üzerinden evren çıkarımları yapılmaktadır. Araştırmanın örnekleminde Kayseri ili Melikgazi ilçesinde bulunan ortaokullarda eğitim gören 140 Suriyeli öğrenci bulunmaktadır. Yazma çalışmasına katılan Suriyeli ortaokul öğrencilerinin cinsiyet dağılımı Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1. Örneklem Grubuna İlişkin Demografik Bilgiler

Yapılan çalışmaya toplamda ortaokul seviyesinde Suriyeli 140 öğrenci katılmıştır. Bu çalışmada 70 erkek öğrenci ve 70 kız öğrenci bulunmuştur. Yazma becerilerinin değerlendirilmesinde kız ve erkek öğrencilerin yazma açısından karşılaştırılması için öğrenciler kız-erkek olarak ayrılmıştır.

Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada öğrencilere yazılı bir kompozisyon yazmaları için materyal verilmiştir. Gerekli izinler alındıktan sonra öğrencilerin seviyelerine ilişkin, kendilerini daha rahat ifade edebilecekleri kompozisyon konuları içerisinde "Nasıl bir dünyada yaşamak istersiniz?" konusu ile ilgili kompozisyon kurallarına uyarak bir kompozisyon yazmaları istenmiştir. Yazdırılan kompozisyonda öğrencilerin bir ders saati (40 dakika) boyunca yazılı ürünleri elde edilmiştir. Elde edilen yazılı ürünler Büyükkiz (2011) tarafından oluşturulan ve doktora tezinde kullanılan yazılı anlatım dereceli puanlama anahtarına göre analiz edilmiştir.

Verilerin Analizi

Bu araştırma kapsamında öğrenciler tarafından yazılan kompozisyonlar doğrultusunda öğrencilerin yazma becerileri üzerine araştırma yapılmıştır. Bu araştırmanın daha objektif olması ve daha sağlıklı bilgiler vermesi açısından "Yazılı Anlatım Dereceli Puanlama Anahtarı" kullanılmıştır.

Yazılı anlatım dereceli puanlama anahtarında öğrencilerin yazılı ürünleri sayfa düzeni, başlık, plan ve işleyiş, dil ve anlatım, yazım ve noktalama başlıkları altında incelenmiştir. Bu başlıklar çok kötü, kötü, iyi ve çok iyi olarak derecelendirilmiştir. Bu derecelendirme doğrultusunda çıkan sonuçlar tablolaştırılarak bulgu ve yorumlar kısmında açıklanmıştır.

Bulgular

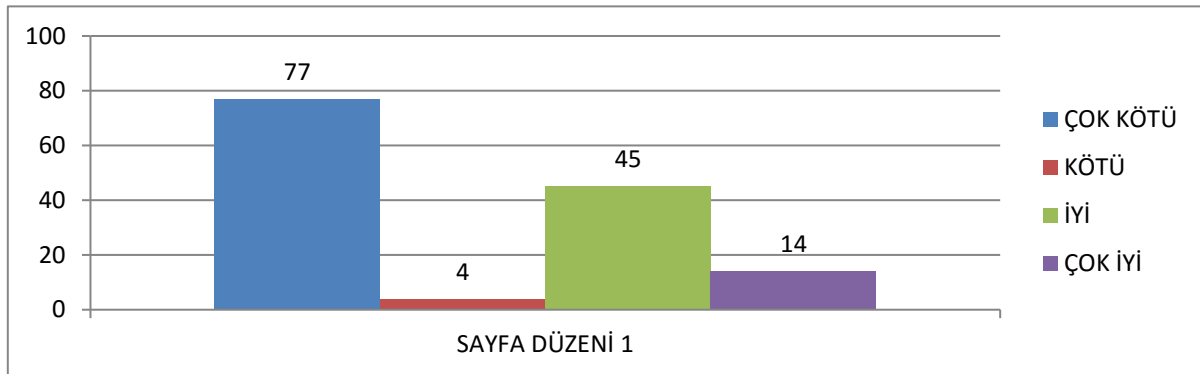
Suriyeli Ortaokul Öğrencilerinin Yazılı Ürünlerinin Sayfa Düzenine İlişkin Bulgular

Araştırmamızın bu bölümünde sayfa düzeni iki alt başlık altında incelenmiştir. Bu inceleme ve değerlendirmeler sayfa düzeni ve yazıların okunaklılığı açısından irdelenmiş ve sonuçlar tablolaştırılarak göz önüne serilip yorumlanmıştır.

Suriyeli Ortaokul Öğrencilerinin Yazılı Ürünlerinin Sayfa Kenar Boşluklarına İlişkin Bulgular

Suriyeli ortaokul öğrencilerinin yazılı ürünlerinin sayfa kenar boşluklarına ilişkin bulguları Tablo 2’de gösterilmiştir.

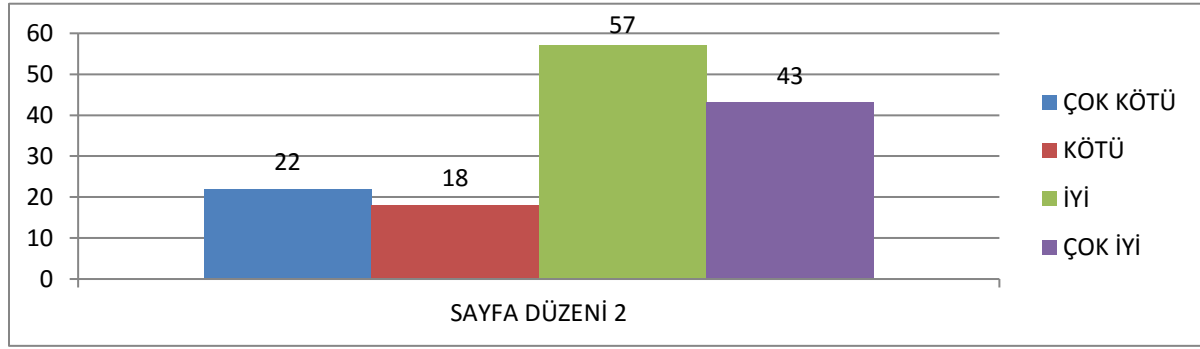
Tablo 2. Suriyeli Ortaokul Öğrencilerinin Yazılı Ürünlerinin Sayfa Kenar Boşluklarına İlişkin Bulgular

Yazılı Anlatım Dereceli Puanlama Anahtarının ilk uygunluk kriterlerinden olan sayfa düzeni başlığının birinci alt başlığında kâğıdın kenarlarında bırakılması gereken boşlukların bırakılıp bırakılmadığı bırakılmış ise standartlara uygun olup olmadığı incelenmiş ve yorumlanmıştır. İncelenen dokümanlardaki yazıların standartlara uygun olup olmadığı “Çok İyi-İyi-Kötü ve Çok Kötü” şeklinde derecelendirilmiş ve çalışmanın sonucunda katılımcıların Türk dilinin yazma becerisi üzerindeki etkinliklerinin sonuçlarına ulaşılmıştır. Çalışma evreninin örnekleminde yer alan 70’i kız 70’i erkek olmak üzere toplam 140 katılımcı öğrencinin %55’i olan 77 öğrenci sayfa düzeni başlığı altında başarısız bir performans sergilemişler ve akabinde çok kötü derecesi ile puanlanmışlardır. Katılımcı öğrencilerin %55’inin aldığı derece olan çok kötü derecesi kâğıdın kenarında uygun boşlukları bırakmadıklarından kaynaklanmaktadır. Bu dereceleme sonucunda kâğıtta uygulanan sayfa düzeni kriterlerinin katılımcıların yarısından fazlası tarafından bilinmediği ya da uygulanamadığı sonucu gözlemlenmektedir. Katılımcı öğrencilerin %2,85’ine karşılık gelen 4 öğrenci kâğıdın bazı kenarlarında standart ölçülere uygun boşluklar bırakmış bazı kenarlarında ise uygun boşluklar bırakmamıştır. Bu öğrencilerin boşluk bırakma eylemine dair bilgilerinin olduğu ve ne var ki uygulama noktasında yeterince başarılı olmadıkları gözlemlenmiştir. Bu bağlamda dereceli puanlama anahtarında kötü derecesini almışlardır. Katılımcı öğrencilerin %32,14’üne karşılık gelen 45 öğrenci dereceli puanlama anahtarına göre almaya hak kazandıkları iyi derecesine ulaşmak için kâğıdın kenarında uygun boşluklar bırakmış fakat standart ölçülere ulaşamamışlardır. Katılımcı öğrencilerin %10’una karşılık gelen 14 öğrenci ise kâğıdın kenarında standart ölçülerde ve uygun boşluklar bırakmış dolayısı ile dereceli puanlama anahtarına göre çok iyi derecesi almışlardır. Aynı yaş grubu ve aynı etnik kökenlere sahip öğrenciler üzerinde yapılan çalışmada her biri birbirine denk eğitimler almış olmalarına karşın örnekleminde yer alan öğrencilerin başarı eğrileri sayfa düzeninin kenar boşluklarında birbirinden oldukça farklı sonuçlar çıkarmışlardır. Bütün örneklemin %55’ine denk gelen öğrencilerin aldıkları çok kötü derecesi, katılımcı öğrencilerin %10’una oranla oldukça fazla olduğu gözlemlenmektedir.

Suriyeli Ortaokul Öğrencilerinin Yazılı Ürünlerinin Okunaklılığına İlişkin Bulgular

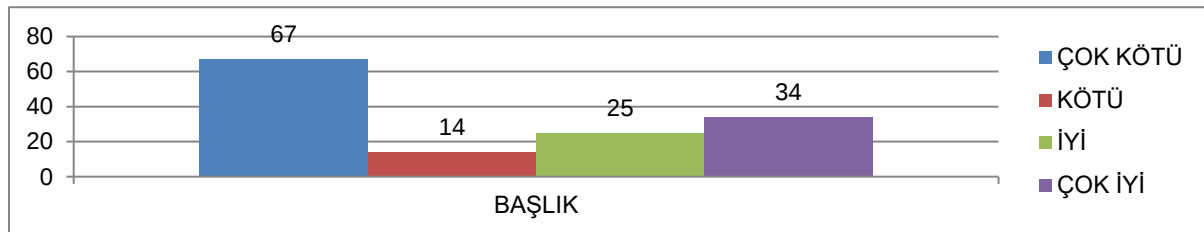
Suriyeli ortaokul öğrencilerinin yazılı ürünlerinin okunaklılığına ilişkin bulgular tablo 3’te gösterilmiştir.

Tablo 3. Suriyeli Ortaokul Öğrencilerinin Yazılı Ürünlerinin Okunaklığına İlişkin Bulgular

Çalışma örneklemini oluşturan öğrencilerden elde edilen dokümanlar incelendiğinde öğrencilerin yazılarının okunaklı olup olmadığı araştırmacı tarafından belirlenmiştir. Belirleme işlemi sonucunda bütün örnekleme dâhil olan öğrencilerin %15,71'ine karşılık gelen 22 öğrencinin Latin alfabesi yazı karakterlerini okunaklı kullanma açısından oldukça başarısız bir performans sergiledikleri ve çok kötü kategorisinde yer aldıkları gözlemlenmektedir. Bununla beraber dereceli puanlama ölçeğinde kötü kategorisine dâhil olan öğrencilerin bütün örneklemin %12,85'ine karşılık gelen 18 öğrencinin bulunduğu görülmektedir. Bu kategoriye dâhil olan öğrencilerin yazılarının genellikle okunaklı olmadığı saptanmıştır. Katılımcı öğrencilerin %40,71'ine karşılık gelen 57 öğrencinin Latin alfabesi karakterlerini kullanarak gerçekleştirdikleri yazma eyleminde yazılarının genellikle okunaklı olduğu ve üçüncü kişilerce algılanabilir bir yapıda olduğu saptanmıştır. Beraberinde katılımcı öğrencilerin %30,71'ine 43 öğrencinin ise kullandıkları yazı karakterlerinde okunaklılık göze çarpmaktadır. Dereceli puanlama anahtarı baz alındığında %71,42'lik bir oranla evreni temsil eden örnekleme oluşturmuş olan öğrencilerin yarısından fazlasının yazıyı okunaklı kullandıkları belirlenmiştir.

Suriyeli Ortaokul Öğrencilerinin Yazılı Ürünlerinde Başlıkların Uygunluğuna İlişkin Bulgular

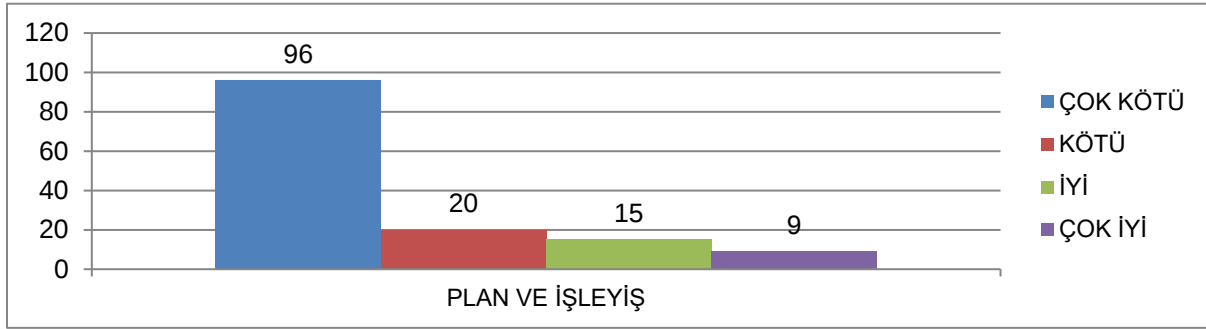
Suriyeli ortaokul öğrencilerinin yazılı ürünlerinde başlık uygunluğuna ilişkin bulguları Tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 4. Suriyeli Ortaokul Öğrencilerinin Yazılı Ürünlerinde Başlıkların Uygunluğuna İlişkin Bulgular

Çalışmanın örneklemini başlık kullanımı açısından incelendiğinde %47,85'ine karşılık gelen 67 öğrencinin hiç başlık kullanmayarak çok kötü kategorisinde yer aldığı tespit edilmiştir. Neredeyse örneklemin yarısını oluşturan bu öğrenci sayısının beraberinde %10'una karşılık gelen 14 öğrencinin ise yazma çalışmalarında başlık kullandığı fakat bu başlıkların konuyla ve içerikle ilgili olmadığı sonucu ortaya çıkmıştır. Katılımcıların %17,85'ini oluşturan toplam 25 öğrencinin başlık yazma konusunda örneklemin yarısından fazlasını işgal eden ve başlık konusunda yetersiz kalmış öğrencilere nazaran daha başarılı oldukları gözlemlenmiş ve fakat konu ile ilgili başlık yazmış olmalarına rağmen başlıkları doğru düzende kullanamamışlardır. Bununla beraber %24,28'e karşılık gelen 34 öğrencinin başlıkları konu ile ilgili olması ile birlikte doğru düzende yazılmıştır. Bütün örneklemin neredeyse 4'te 1'ine karşılık gelen oranı ile örneklem içerisindeki öğrencilerin başlık kullanma konusunda başarı eğrilerinin düşük olduğu belirlenmiştir.

Suriyeli Ortaokul Öğrencilerinin Yazılı Ürünlerinde Plan ve İşleyişe İlişkin Bulgular

Suriyeli ortaokul öğrencilerinin yazılı ürünlerinde plan ve işleyişe ilişkin bulguları Tablo 5'te gösterilmiştir.

Tablo 5. Suriyeli Ortaokul Öğrencilerinin Yazılı Ürünlerinde Plan ve İşleyişe İlişkin Bulgular

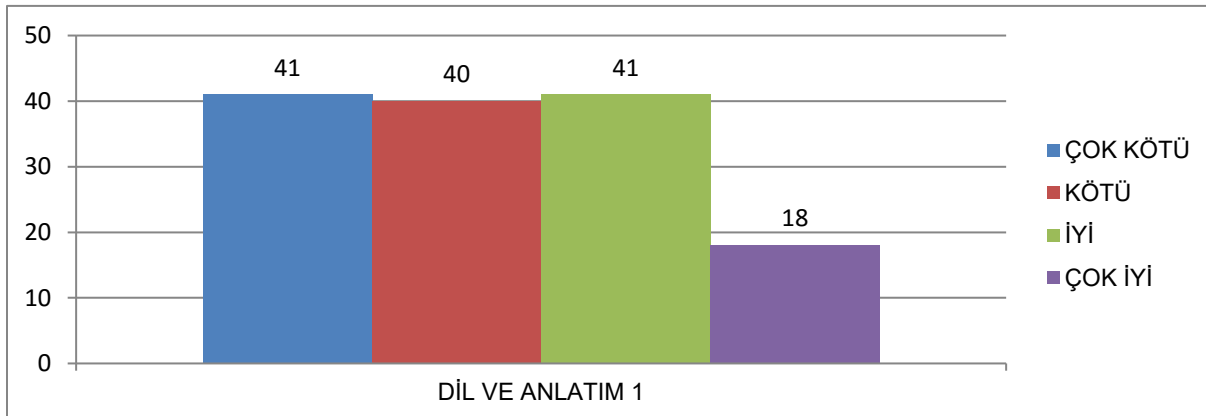
Çalışmanın örneklemini plan ve işleyiş bakımından incelendiğinde %68,58'lik oranına karşılık gelen 96 öğrencinin giriş, gelişme ve sonuç bölümlerini oluşturamadıkları saptanmıştır. Öğrencilerin yazma becerisi açısından plan ve işleyiş olarak büyük bir bölümünün kompozisyonlarında bu alana dikkat etmedikleri görülmüştür. 96 öğrencinin plan ve işleyiş olarak çok kötü kategorisinde değerlendirildiği görülmektedir. Yazma çalışmalarında plan ve işleyiş bakımından giriş, gelişme ve sonuç bölümlerinin bir veya ikisine yer vermeyen öğrencilerin %14,28'lik orana karşılık gelen 20 öğrenci olduğu belirlenmiştir. Bu öğrencilerin yazma çalışmalarında yazıya plan ve işleyiş bakımından bakıldığında kötü kategorisinde değerlendirildiği göze çarpmaktadır. Plan ve işleyiş bakımından değerlendirildiğinde %10,71'lik orana karşılık gelen 15 öğrencinin ise iyi kategorisinde yer aldığı belirlenmiştir. İyi kategorisinde yer alan öğrencilerin giriş, gelişme ve sonuç bölümlerinin olduğu fakat aralarındaki bağlantıların zayıf olduğu görülmektedir. Katılımcıların yazma becerilerinde plan ve işleyiş bakımından %6,42'lik oranla 9 öğrenciye karşılık gelen bu bölümü ise çok iyi kategorisi olarak göze çarpmaktadır. Katılımcılar yazma becerileri değerlendirilirken giriş, gelişme ve sonuç bölümlerine dikkat etmişler ve bu bölümler arasında uygun şekilde bağlantılar kurmuşlardır.

Suriyeli Ortaokul Öğrencilerinin Yazılı Ürünlerinin Dil ve Anlatımına İlişkin Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde dil ve anlatım iki alt başlık altında incelenmiştir. Bu incelemenin birinci alt başlığında katılımcıların yazdıkları yazılarda kelimeleri yerinde ve doğru anlamda kullanıp kullanmadığına bakılmıştır. Bu bölümün ikinci alt başlığında ise cümleleri kurallı ve anlamlı yazıp yazmadıkları saptanmaya çalışılmıştır ve sonuçlar tablolaştırılarak göz önüne serilip yorumlanmıştır.

Suriyeli Ortaokul Öğrencilerinin Yazılı Ürünlerinde Kelimeleri Doğru ve Yerinde Kullanmalarına İlişkin Bulgular

Suriyeli ortaokul öğrencilerinin yazılı ürünlerinde kelimeleri doğru ve yerinde kullanmalarına ilişkin bulgular Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6. Suriyeli Ortaokul Öğrencilerinin Yazılı Ürünlerinde Kelimeleri Doğru ve Yerinde Kullanmalarına İlişkin Bulgular

Çalışmanın bu bölümünde öğrencilerin dil ve anlatım bakımından birinci alt başlığı olan kelimeleri yerinde ve doğru anlamda kullanıp kullanmadıklarına bakılmıştır.

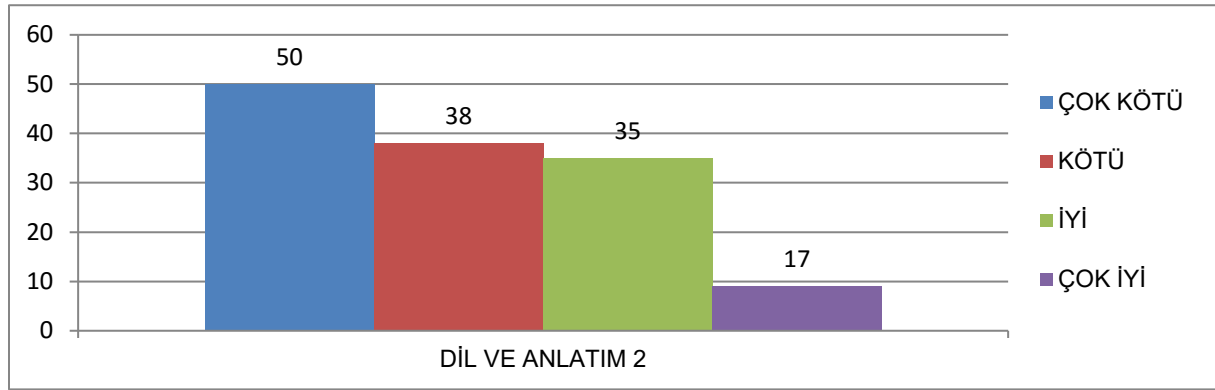
Örneklemin %29,3'lük oranına karşılık gelen 41 öğrencinin kelimeleri yerinde ve doğru anlamda kullanmadıkları saptanmış ve araştırmacı tarafından çok kötü kategorisinde değerlendirilmiştir. Katılımcıların %28,6'lık oranına karşılık gelen 40 öğrencinin genellikle kelimeleri doğru ve yerinde kullanmadıkları belirlenerek kötü kategorisinde değerlendirilmiştir.

%28,6'lık orana sahip olan 40 öğrencinin ise kelimeleri genellikle doğru ve yerinde kullandığı ve araştırmacı tarafından iyi kategorisinde değerlendirildiği görülmektedir. Katılımcıların %12,9'luk oranına sahip 18 öğrencinin dil ve anlatım yönünden kelimeleri yerinde ve doğru anlamda kullandıkları belirlenmiştir. 81 öğrencinin çok kötü- kötü kategorisinde 59 öğrencinin ise iyi-çok iyi kategorisinde yer aldığı belirlenmiştir.

Suriyeli Ortaokul Öğrencilerinin Yazılı Ürünlerinde Cümlelerin Kurallı ve Anlamlı Kullanımına İlişkin Bulgular

Suriyeli ortaokul öğrencilerinin yazılı ürünlerinde cümlelerin kurallı ve anlamlı kullanımına ilişkin bulgular Tablo 7'de gösterilmiştir.

Tablo 7. Suriyeli Ortaokul Öğrencilerinin Yazılı Ürünlerinde Cümlelerin Kurallı ve Anlamlı Kullanımına İlişkin Bulgular

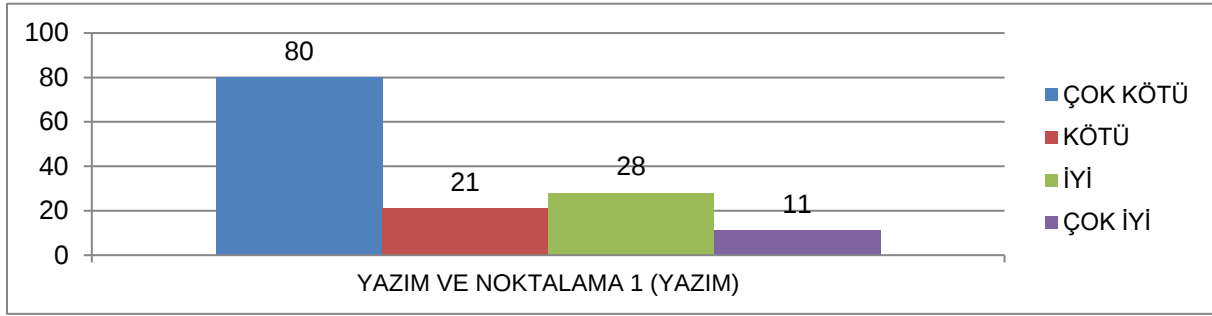
Çalışmanın bu bölümünde katılımcıların dil ve anlatım yönünden ikinci alt başlığı olan cümlelerin kurallı ve anlamlı yazılıp yazılmadığına bakılmıştır. Katılımcıların %35,71'lik oranına karşılık gelen 50 öğrencinin cümleleri kurallı ve anlamlı yazmadığı belirlenerek araştırmacı tarafından çok kötü kategorisinde değerlendirildiği belirlenmiştir. %27,14'lük orana karşılık gelen 38 öğrenci ise genellikle cümleleri kurallı ve anlamlı kullanmadıkları gözlenmiş ve kötü kategorisinde değerlendirilmiştir. Katılımcıların %25'lik oranına karşılık gelen 35 öğrencinin cümleleri genellikle kurallı ve anlamlı yazdıkları bu sebeple iyi kategorisinde değerlendirildikleri saptanmıştır. %12,14'lük orana karşılık gelen 17 öğrencinin ise cümleleri kurallı ve anlamlı yazdıkları belirlenmiş ve çok iyi kategorisinde yer aldıkları saptanmıştır. Katılımcıların geneline bakıldığında %62,85'lik oranla 88 öğrencinin dil ve anlatım olarak cümleleri kurallı ve anlamlı yazmadıkları saptanarak çok kötü ve kötü kategorisinde değerlendirildiği belirlenmiştir. Buna karşılık %37,15'lik orana karşılık gelen 52 öğrencinin ise cümleleri kurallı ve anlamlı yazdıkları saptanarak iyi ve çok iyi kategorisinde değerlendirildikleri göze çarpmaktadır. Dil ve anlatımın ikinci alt başlığı olan cümleleri kurallı ve anlamlı kullanma bakımından değerlendirmede öğrencilerin başarısız oldukları görülmektedir.

Suriyeli Ortaokul Öğrencilerinin Yazılı Ürünlerinin Yazım ve Noktalamasına İlişkin Bulgular

Çalışmanın bu bölümünde yazma becerisi yazılı anlatım dereceli puanlama anahtarına göre değerlendirilen öğrencilerin yazılarındaki yazım ve noktalamaları iki alt başlık altında incelenmiştir. Bu bölümün ilk alt başlığında yazım yanlışları ve hataları incelenip derecelendirilirken ikinci alt başlığında ise katılımcının noktalama işaretleri konusundaki hataları derecelendirilip incelenmiştir.

Suriyeli Ortaokul Öğrencilerinin Yazılı Ürünlerinde Yazım Yanlışlarına İlişkin Bulgular

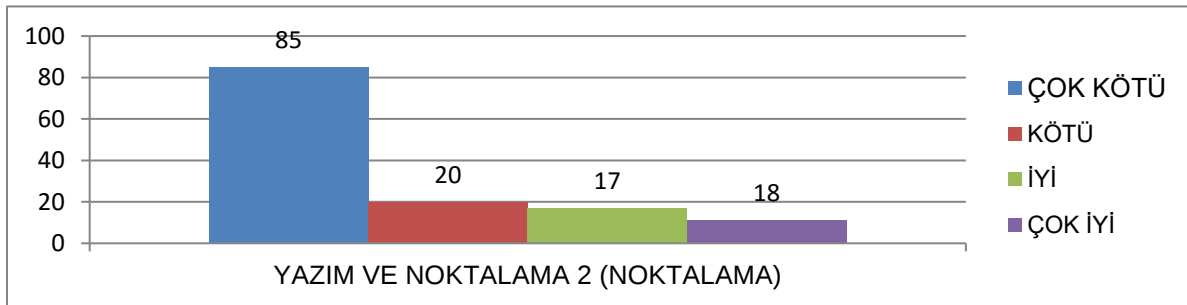
Suriyeli ortaokul öğrencilerinin yazılı ürünlerinde yazım yanlışlarına ilişkin bulgular Tablo 8'de gösterilmiştir.

Tablo 8. Suriyeli Ortaokul Öğrencilerinin Yazılı Ürünlerinde Yazım Yanlışlarına İlişkin Bulgular

Çalışmanın bu bölümünde katılımcı öğrencilerin yazım hataları incelenip yazılı anlatım dereceli puanlama anahtarına göre derecelendirilmiştir ve çıkan dereceler tabloya aktarılmıştır. Katılımcıların %57,14'üne karşılık gelen 80 öğrencinin dokümanlarında yazım kurallarına hiç uymadığı belirlenerek çok kötü kategorisinde derecelendirilmişlerdir. Yazma becerisi değerlendirilen %15'lik orana karşılık gelen 21 öğrencinin yazım kurallarına genellikle uymadıkları belirlenmiş ve kötü kategorisinde derecelendirilmiştir. Katılımcı öğrencilerin %20'lik oranına karşılık gelen 28 öğrencinin genellikle yazım kurallarına uydukları belirlenerek iyi kategorisinde derecelendirilmiştir. Yazma becerileri değerlendirilen öğrencilerden %7,86'lık orana karşılık gelen 11 öğrencinin ise yazım kurallarına uyduğu ve hata yapmadıkları belirlenerek çok iyi kategorisinde derecelendirildikleri belirlenmiştir. Katılımcı öğrencilerin yazım hataları incelendiğinde %72,14'lük orana karşılık gelen 101 öğrencinin yazım kurallarına uymadıkları belirlenerek çok kötü ve kötü kategorisinde derecelendirildiği görülmektedir. Buna karşılık %27,86'lık orana karşılık gelen 39 öğrencinin ise yazım kurallarına uyduğu görülmüş ve iyi ve çok iyi kategorisinde derecelendirilmiştir. Genel olarak bakıldığında Suriyeli öğrencilerin yazım kuralları konusunda çok hata yaptıkları ve kurallara uymadıkları saptanmıştır. Özellikle noktadan sonra cümleye büyük harfle başlamada özel isimlerin yazımında çok hata yaptıkları gözlenmiştir.

Suriyeli Ortaokul Öğrencilerinin Yazılı Ürünlerinde Noktalama İşaretleri Kullanımına İlişkin Bulgular

Suriyeli ortaokul öğrencilerinin yazılı ürünlerinde noktalama işaretleri kullanımına ilişkin bulgular Tablo 9'da gösterilmiştir.

Tablo 9. Suriyeli Ortaokul Öğrencilerinin Yazılı Ürünlerinde Noktalama İşaretleri Kullanımına İlişkin Bulgular

Çalışmanın bu bölümünde öğrenci dokümanları yazılı anlatım dereceli puanlama anahtarına göre noktalama işaretleri açısından incelenmiş ve derecelendirilip tablo haline getirilerek bulgular yazılmıştır. Katılımcıların %60,71 oranına karşılık gelen 85 öğrencinin doğru ve yerinde kullanmadıkları saptanarak çok kötü kategorisinde derecelendirilmiştir. Katılımcıların 14,29'luk oranına karşılık gelen 20 öğrencinin genellikle noktalama işaretlerini doğru ve yerinde kullanmadıkları belirlenerek kötü kategorisi ile derecelendirilmiştir. Yazma becerisi değerlendirilen öğrencilerin 12,14'lük oranına karşılık gelen 17 öğrencinin noktalama işaretlerini genellikle doğru ve yerinde kullandıkları tespit edilerek iyi kategorisinde derecelendirildiği belirlenmiştir. Katılımcıların %12,86'lık oranına karşılık gelen 18 öğrencinin ise noktalama işaretlerinde hata yapmadıkları ve işaretleri doğru ve yerinde kullandıkları belirlenerek çok iyi kategorisinde derecelendirilmişlerdir. Genele bakıldığında %75 orana karşılık gelen 105 öğrencinin noktalama işaretlerinde hata yaptıkları ve bu sebeple kötü ve çok kötü kategorisinde değerlendirilmiş buna karşılık %25'lik orana karşılık gelen 35 öğrencinin ise noktalama konusunda başarılı oldukları için

iyi ve çok iyi kategorisinde derecelendirildikleri saptanmıştır. Katılımcı öğrencilerin noktalama konusunda başarısız oldukları söylenebilmektedir.

Tartışma ve Sonuç

Suriyeli ortaokul öğrencilerinin yazma becerilerinin değerlendirildiği bu çalışmada, Suriyeli ortaokul öğrencilerinin sayfa kenarındaki boşlukları, standartlara uygun bırakmadıkları gözlenmiştir. Benzer bir şekilde Gültutan ve Kan (2019) bu konuda öğrencilerin sayfa düzeni konusunda sorunları olduğunu belirtmektedir. Öğrencilerin satır çizgilerinde yaptıkları hatalar, yazma yönündeki hatalara ve sözcükler arasında uygun boşluklar bırakmamaları hususunda yanlışlık yapmalarına neden olmaktadır. Ayrıca öğrencilerin yazma konusunda evde alıştırmaya ve tekrar yapmalarını da yazma konusunda hata yapmalarına neden olabilir. Uçar ve Kan (2020), eğitici oyunların, Türkiye’de ortaokul düzeyinde öğrenim gören Suriyeli öğrencilerin yazma becerisine etkisini araştırdıkları çalışmada, eğitici oyunların deney grubu ve kontrol grubu öğrencilerinin arasında anlamlı bir farklılık yaratmadığını bunun da Suriyeli öğrencilerin Türkçe yazma becerilerinde oldukça yetersiz olmasından kaynaklandığını belirtmişlerdir.

Suriyeli ortaokul öğrencilerinin kompozisyonlarının okunaklığına bakıldığında genel olarak öğrencilerin yazılarının okunaklı olduğu sonucuna varılmıştır. Bunun sebebi öğrencilerin ilk okuma yazmaya Türkiye’de başlamaları olabilir. Demir ve Demir (2020), Suriyeli öğrencilerin Türkçeyi iyi seviyede kullanabilmelerinin okullarda olumlu iletişim kurmalarında önemli bir faktör olduğunu belirtmektedir. Bu bağlamda, Suriyeli ortaokul öğrencilerinin de yazılı iletişimde kullandıkları ifadelerin okunaklı olması, kendilerini daha iyi anlatmalarını sağlayacak faktörlerden biri olarak görülmektedir.

Yazma becerileri değerlendirilirken bakılan diğer bir konu ise başlık yazma konusudur. Katılımcı öğrencilerin kompozisyonlarında büyük çoğunluğunun başlık kullanmadığı belirlenmiştir. Bazı öğrencilerin ise kullandıkları başlıklarla konu arasında uyumsuzluk olduğu görülmektedir. Öğrencilerin konu başlığı olarak ülkelerinde ortaya çıkan savaşın etkilerini de gözlemlemek mümkündür. Nasıl bir dünyada yaşamak istersiniz, konusu ile ilgili bir kompozisyon yazan öğrencilerin genellikle başlıklarında savaş ve barış kelimelerini kullandıkları gözlenmiştir. Benzer bir şekilde İpek (2020), Somalili öğrencilerin Türkçe yazma becerilerini incelediği çalışmada, öğrencilerin en düşük puan ortalamasını, başlık yazma kategorisinde aldıklarını belirtmiştir.

Yazma becerisi değerlendirilen öğrencilerin plan ve işleyiş başlığında giriş, gelişme ve sonuç bölümlerini oluşturamadıkları ve bu konuda başarısız oldukları gözlenmiştir. Bazı öğrencilerin bu bölümlerde sadece birine veya ikisine yer verdiği gözlenmiştir. Giriş, gelişme ve sonuç bölümüne yer veren bazı katılımcıların ise bu bölümlerin arasında bağlantı kuramadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin plan ve işleyişte başarısız olmaları, yazma uygulamalarını artırmaları ve bilinçli bir yazma eylemi gerçekleştirmeleri ile önlenebilir. Nitekim Aktaş (2021), öğrencilerin yazılı anlatım başarılarının günlük ve hikâye yazarlar açısından yazmayanlara göre pozitif yönde etkisi olduğunu belirtmiştir.

Kompozisyonları incelenen katılımcıların dil ve anlatımları, iki alt başlıkta incelenmiştir. Dil ve anlatımın ilk alt başlığında öğrencilerin kelimeleri yerinde ve doğru anlamda kullanıp kullanmadığına bakılmıştır. Katılımcı öğrencilerin büyük çoğunluğunun kelimeleri yerinde ve doğru anlamda kullanmadıkları belirlenmiştir. Bu durum onların söz varlığını etkili bir şekilde zenginleştiremediklerini göstermektedir. Benzer bir şekilde Çetin (2017) Suriyeli ortaokul öğrencilerinin yetersiz düzeyde kelime ile yazı yazdıklarını tespit etmiştir. Aydoğdu ve ark., (2019) ise Suriyeli ortaokul öğrencilerine Türkçe öğreten öğretmenlerin büyük bir bölümünün kelime öğretimi için ayrı bir zaman ayırmadıklarını, bir önceki derste öğrenilen kelimeleri derste tekrar etmediklerini, bulmacalardan yararlanmadıklarını ve güdüleyici ödüllere başvurmadıklarını tespit etmişlerdir. Bu sonuçlar, Suriyeli ortaokul öğrencilerinin kompozisyonlarında tespit edilen dil ve anlatım yetersizliklerinin nedenleri olarak görülebilir.

Öğrencilerin dil ve anlatımlarının cümleleri kurallı ve anlamlı yazma açısından değerlendirildiğinde ise başarısız oldukları göze çarpmaktadır. Özellikle kurallı cümle konusunda çok fazla hata yaptıkları görülmektedir. Öğrencilerin cümle sonlarındaki yüklemeleri kullanmadıkları ve cümleleri kurallı ve anlamlı yazmadıkları gözlenmiştir. Anlam bakımından incelendiğinde anlamlı cümleler kuramayan öğrencilerin sayısı oldukça fazladır. Benzer bir şekilde Güngör ve Şenel (2018), yabancı uyruklu öğrencilerin eğitim-öğretimlerinde yaşadıkları en büyük sorunun temel dil becerileri ile anlama, ifade etme ve yorum yapmada yaşadıklarını tespit etmişlerdir.

Yazma becerisi incelenen öğrencilerin yazım kuralları konusunda da başarısız oldukları tespit edilmiştir. Yazım kurallarında öğrencilerin özellikle sesli harfleri kullanmadıkları ve bu konuda çok fazla hata yaptıkları göze çarpmaktadır. Bu hataların özellikle öğrencilerin ana dillerinden kaynaklı bir sorun olduğu düşünülmektedir. Öğrencilerin büyük harf kullanımında da çok fazla hata yaptıkları göze çarpmaktadır.

Özel isimlerin yazımı ve noktadan sonra büyük harfle cümleye başlamada çok fazla hata olduğu gözlenmektedir. Genele bakıldığında öğrencilerin sesli harfleri karıştırdıkları, sesli harfleri birbirlerinin yerine kullandıkları saptanmıştır. Suriyeli öğrencilerin yazım kurallarına hiç ya da genellikle uymadıkları sonucuna ulaşılmış ve bu kategoride de başarısız oldukları sonucuna varılmıştır. Benzer bir şekilde Yılmaz (2015), Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin yazım kurallarını uygulamada oldukça başarısız olduklarını; Fidan (2019) ise, Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin haber kipi eklerinin kullanımında, 'de' bağlacının ve -de hâl ekinin yazımında, özel isimlerin yazımında, iyelik eklerinin kullanımında, -yor ekinin bulunduğu sözcüklerde ve noktalama işaretlerinin kullanımında yapılan hataları tespit etmiştir.

Yazma becerisi incelenen Suriyeli ortaokul öğrencilerinin noktalama işaretlerini doğru ve yerinde kullanıp kullanmadıkları başlığında öğrencilerin büyük çoğunluğunun hiç noktalama işareti kullanmadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Noktalama işareti konusunda öğrencilerin Arapçada noktalama işaretleri olmaması bu sonuca ulaşılmasına sebep olduğu düşünülebilmektedir. Öğrencilerin noktalama işaretlerini genel olarak kullanmadıkları görüldüğünden öğrencilerin bu konuda başarısız olduğu söylenebilir. Çerçi ve ark. (2016), yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin yazım ve noktalamadan kaynaklanan yanlışlarının öğrenci seviyesi yükseldikçe azaldığını tespit etmişlerdir. Gültutan ve Kan (2019) ise Suriyeli öğrencilerin noktalama işareti kullanımında ve büyük harflerin kullanımında çokça yanlış yaptıklarını belirtmişlerdir. Bu durumun, öğrencilerin özel ve cins isim konusunda bilgilerini derinleştirmemelerinden kaynaklı bir hata olduğu söylenebilir.

Genel olarak bakıldığında Suriyeli ortaokul öğrencilerin en fazla hata yaptıkları bölümün plan ve işleyiş bölümü olduğu görülmüştür. Öğrencilerin kompozisyon yazarken özellikle giriş, gelişme ve sonuç bölümlerini oluşturamadıkları saptanmıştır. Bu bölümlerin oluşturulmasında nelere dikkat edeceklerini bilmedikleri gözlenmiştir. Giriş, gelişme ve sonuç bölümünü oluşturan bazı öğrencilerin ise bu bölümlerle aralarında bağlantı kuramadıkları belirlenmiştir. Yazma becerisi incelenen Suriyeli ortaokul öğrencilerin ikinci olarak en çok hata yaptıkları ve başarısız oldukları bölümün noktalama işaretleri olduğu belirlenmiştir. Yazılı anlatımlarda noktalama işaretleri, birçok öğrenci tarafından kullanılmamıştır. Çetinkaya (2015) da öğrencilerin yazılı anlatımlarında sıkça biçimsel hatalar yaptıklarını belirtmiştir. Yazma becerisi incelenen öğrencilerin üçüncü olarak hata yaptıkları ve başarısız olduğu bölüm ise yazım kuralları bölümüdür. Öğrencilerin yazım kurallarına dikkat etmedikleri görülmüştür. Araştırmada elde edilen bulgular ile alan yazındaki çalışmaların büyük ölçüde benzerlik gösterdiği görülmektedir (Bölükbaş, 2011; Büyükikiz ve Hasırcı 2013). Yazma becerisi incelenen öğrencilerin dördüncü sırada en çok hata yaptıkları bölüm sayfa düzenidir. Öğrencilerin kompozisyonlarına bakıldığında sayfa düzenine dikkat etmedikleri ve kâğıdın kenarında uygun boşluk bırakmadıkları görülmüştür. Son olarak yazma becerisi incelenen öğrencilerin kompozisyonlarına bakıldığında en az hata yaptıkları ve başarılı oldukları bölümün yazılarının okunaklılığı olduğu görülmektedir. Öğrencilerin yazılarının genellikle çok rahat bir şekilde okunabildiği tespit edilmiştir.

Öneriler

Türkçe eğitim ve öğretim gören Suriyeli öğrencilerin yazma becerisi açısından gelişimlerinin tamamlanması için eğitimin bir bütün olduğu ve evde de devam ediyor olması gerçeği göz önünde bulundurulmalıdır. Suriyeli velilerin öğrencilere dolaylı desteğiyle bu sürece katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Suriyeli öğrencilerin izleyeceği çizgi film, dizi ve animasyonlar gibi araçların Türkçe alt yazı ile izlenilmesi, hem çocukların akranları ile paylaşabilecekleri ortak konu olması yönünden hem de konuşulan dilin yazıya döküldüğünde örneklenmesi açısından önem arz etmektedir. Suriyeli öğrencilerin yazma becerilerini geliştirmede Web 2.0 araçlarının kullanımı da önerilmektedir. Örneğin Tiryaki ve Zini (2022) MindMaster'ın paragraf yazmada etkili bir araç olduğunu ve öğrencilerin bu programla zengin harita içeriklerini kullanarak düşünceleri etkili bir şekilde paragrafa dönüştürebileceklerini belirtmişlerdir.

Suriyeli öğrencilerin yazma becerilerinin gelişimi için Türk dilinin yapı ve kurallarını öğrenmeleri açısından tavsiye edilecek büyük punto ile yazılmış çocuk kitaplarının bazı bölümlerinin aynen deftere kopya edilmesi ödevleri gelişimi olumlu yönde etkileyeceğinden bu ve benzeri çalışmaları ev ödevi olarak verilmelidir. Kopya edilen metinlerde kullanılan noktalama işaretleri, yazım kuralları vb. gibi çalışmaları birinci elden görüyor olması öğrenenin yazma becerisi açısından gelişimine katkı sağlayabilir.

Milli Eğitim Bakanlığına ait devlet okullarında eğitim öğretim gören Suriyeli öğrencilerin Türkçe dersi saati dışında yazma becerilerini geliştirebilmeleri açısından yazma dersleri yapılabilir.

Okulda devam ettirilen sosyal faaliyetlerde (tiyatro, konser, sergi, milli bayram kutlamaları vb.) aktif rol almaları sağlanarak Suriyeli öğrencilerin becerilerin geliştirmesi için olanak sağlanmalıdır.

Yazma ürün dosyaları oluşturarak öğrencilerin yazma becerilerindeki gelişimlerini ilk elden görmeleri sağlanmalıdır.

Ek Bilgi

Yazarlar, makaleye eşit oranda katkı sunmuş ve makalede raporlanan çalışmanın yapılması ve raporlanmasında herhangi bir çıkar çatışması beyan etmemişlerdir.

ORCID ve İletişim

Kübra Şengül <http://orcid.org/0000-0002-0307-9805>, E-posta: kubraturkersengul@gmail.com

Bayram Yılmaz <http://orcid.org/0000-0001-7364-2045>, E-posta: bayramyilmaz713@gmail.com

Kaynaklar

- Alan, Y. (2021). İlgili çalışmalardan hareketle Suriyelilere Türkçe öğretiminde karşılaşılan sorunlar. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 52, 119-146. <https://doi.org/10.9779/pauefd.748162>
- Alyılmaz, S. & Şengül, K. (2017). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde dil öğrenme stratejileri*. Kesit Yayınları.
- Akkaya, A. & Polat, H. (2018). Seslere dayalı alfabe eğitimi. İçinde M. Durmuş ve A. Okur (Ed.), *Yabancılar Türkçe öğretimi el kitabı* (s. 249-258). Grafiker Yayınları.
- Aktaş, H. (2021). Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin yazma başarılarının ve hatalarının farklı değişkenler açısından incelenmesi. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi.
- Aktürk, Y. (2016). Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen Arap öğrencilerin Türkçeyi öğrenme durumları ve karşılaştıkları sorunlar. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Erciyes Üniversitesi.
- Aydoğdu, Z., Aydoğdu, Y. & Asmaz, A. (2019). Yabancı dil olarak Türkçede kelime öğretimi üzerine bir durum tespiti: Suriyeli ortaokul öğrencilerine Türkçe öğreten öğretmenler örneği. *Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Dergisi*, 2(2), 152-164. <https://dergipark.org.tr/en/pub/ijotfl/issue/44820/557812>
- Beyhan, D. & Epçaçan, C. (2018). Suriyeli öğrencilerin Türk eğitim sistemine entegrasyonu projesi kapsamında geçici eğitim merkezlerinde görev yapan dil öğreticilerinin dil öğretirken karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri. *Electronic Turkish Studies*, 13(19), 285-306. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.14040>
- Bölükbaş, F. (2011). Arap öğrencilerin Türkçe yazılı anlatım becerilerinin değerlendirilmesi. *Turkish Studies*, 6(3), 1357-1367. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.2415>
- Büyükkiz, K. K. (2011). Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin yazma becerileri ile öz yeterlilik algıları arasındaki ilişki üzerine bir araştırma [Yayımlanmamış Doktora Tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Büyükkiz, K.K. (2016). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi kuramlar-yöntemler-beceriler-uygulamalar*. Pegem Akademi Yayınları.
- Büyükkiz, K. K. ve Hasırcı, S. (2013). Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin yazılı anlatımlarının yanlış çözümleme yaklaşımına göre değerlendirilmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 1(4), 51-62. <https://doi.org/10.16916/aded.15994>
- Çepni, S. (2007). *Araştırma ve proje çalışmalarına giriş*. Pegem Akademi Yayınları.
- Çerçi, A., Derman, S. & Bardakçı, M. (2016). Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin yazılı anlatımlarına yönelik yanlış çözümlemesi. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 15(2), 695-715. <https://doi.org/10.21547/jss.256710>
- Çetin, S. (2017). İzmir'deki Yerel Halkın Suriyeli Sığınmacılara Yönelik Algısı (Yüksek Lisans Tezi), Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Çetin, S. A. & Gülmez, M. (2020). Suriye uyruklu ortaokul öğrencilerinin Türkçe yazılı anlatımlarında kelime hazinelerini etkileyen değişkenler. *Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(1), 57-72. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/akuned/issue/52842/676227>
- Çetinkaya, G. (2015). Yanlış çözümlemesi: yabancı dil olarak Türkçe öğrenen B2 düzeyindeki öğrencilerin yazılı metinlerine ilişkin görünüm. *International Journal of Language's Education and Teaching*, 3(1), 164-178. <http://dx.doi.org/10.18298/ijlet.170>
- Demir, S. & Demir, Y. (2020). Suriyeli ortaokul öğrencilerinin Türk eğitim sistemindeki yaşantılarına ilişkin bir değerlendirme. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 28(1), 456-467. <https://doi.org/10.24106/kefdergi.3663>
- Demirci, R. İ. & Ekmekçi, E. (2021). An investigation into translations of ablative case markers in Turkish: The case of international students in a state university. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (22), 934-947. <https://doi.org/10.29000/rumelide.897225>
- Dolunay, S. K. , Karabuğa, H. & İpek, O. (2020). Türkçe öğrenen Arap öğrencilerin biçimbilgisel istem yanlışları: Fiiller üzerine bir sıklık çalışması. *Journal of Language Education and Research*, 6(2), 508-530. <https://doi.org/10.31464/jlere.748071>
- Fidan, M. (2019). Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin yazılı anlatım metinlerinin yazım ve noktalama kuralları yönünden değerlendirilmesi. *Ekev Akademi Dergisi*, (77), 253-266.
- Göçer, A. (2016). *Yazma uğraşı: Yazı nasıl yazılır? Nasıl yazar olunur? Yazma eğitimi*. Pegem Akademi.
- Göçer, A. & Kılıç, B. S. (2022). Türkçeyi ikinci/yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin dil becerilerini etkili ve verimli kullanma durumları. *Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(1), 94-114. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/2215793>
- Gültutan, S. & Kan, O.K. (2019). Türkiye’de ilköğretim gören Suriyeli öğrencilerin yazma becerisine ilişkin öğretmen görüşleri. *Okuma Yazma Eğitimi Araştırmaları*, 7(2), 71-86. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/939527>
- Güngör, F. & Şenel, E. A. (2018). Yabancı uyruklu ilköğretim öğrencilerinin eğitim-öğretiminde yaşanan sorunlara ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşleri. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 8(2), 124-173. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ajes/issue/38903/454575>
- İpek, S. (2020). Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen Somalili öğrencilerin yazma becerileri ve yazma kaygıları üzerine bir inceleme. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Uludağ Üniversitesi.
- Kan, M. O. & Utlu, G. (2017). Errors in case markers made by Syrian students who learn Turkish in temporary education center. *Journal of Education and Training Studies*, 5(9), 205-212. <https://doi.org/10.11114/JETS.V5I9.2562?sid=semanticscholar>
- Karatay, H. (2011). Süreç temelli yazma modelleri: planlı yazma ve değerlendirme. İçinde M. Özbay (Ed.), *Yazma eğitimi* (s. 21-48). Pegem Akademi Yayınları.
- Özbay, M. (2009). *Türkçe özel öğretim yöntemleri II*. Öncü Kitapevi.
- Sak, R., Şahin Sak, İ. T., Öneren Şendil, Ç. & Nas, E. (2021). Bir araştırma yöntemi olarak doküman analizi. *Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 4 (1) , 227-256 . DOI: 10.33400/kuje.843306
- Şengül, K. (2014). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde alfabe sorunu. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 3(1), 325-339. <https://doi.org/10.7884/teke.245>
- Tiryaki, E. N. & H. Zini (2022). Yabancılar Türkçe öğretiminde paragraf yazmada MindMaster kullanımı. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (30), 85-105. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/2713268>
- Uçar, A. & Kan, M. O. (2020). Eğitici oyunların Türkçe öğrenen Suriyeli öğrencilerin yazma becerisine etkisi. *Okuma Yazma Eğitimi Araştırmaları*, 8(2), 168-177. <https://doi.org/10.35233/oyea.812342>
- Uzdu Yıldız, F. & Çetin, B. (2020). Errors in written expressions of learners of Turkish as a foreign language: A systematic review . *Journal of Language and Linguistic Studies* , 16 (2) , 612-625 . DOI: 10.17263/jlls.759261

Yılmaz, F. (2015). Tokat GOÜ TÖMER'de Türkçe öğrenen öğrencilerin yazım alanında yaptıkları hatalar. *Route Educational and Social Science Journal*, 2(1), 130-147. http://ressjournal.com/Makaleler/1278314528_9%20Fatih%20Y%C4%B1lmaz.pdf

Etik Beyan

Yapılan bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Etik Kurul Onayına ilişkin Bilgi

Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı = Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

Etik değerlendirme kararının tarihi=22.09.2020

Etik değerlendirme belgesi sayı numarası=2020.17.221.